

Απώλεια συνειδήσεως: είναι πάντα επιληψία;

Βαργιάμη Ευθυμία
Επίκουρη Καθηγήτρια ΑΠΘ

Κοινά νευρολογικά προβλήματα που απασχολούν τον Παιδίατρο

- ⦿ λιποθυμικά επεισόδια και ισοδύναμα σπασμών (& πυρετικοί σπασμοί) (50%) (“Fits & Faints”)
- ⦿ πονοκέφαλοι και ζαλάδες (20%)
- ⦿ χρονιότερες καταστάσεις όπως ψυχοκινητική καθυστέρηση, εγκεφαλικές παραλύσεις και νοητική υστέρηση (15%)
- ⦿ σχολικές δυσκολίες (6%)
- ⦿ κινητικές διαταραχές, συνήθως με οξεία έναρξη (4%)
- ⦿ κηλίδες και διάφορα άλλα δερματικά στίγματα (1%)
- ⦿ τυχαία ευρήματα στη νευροαπεικόνιση ή στο ΗΕΓ ή ↑ περίμετρος κεφαλής (1%)

Τι είναι σπασμοί?

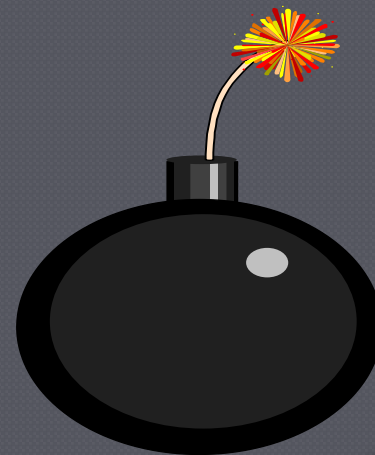
- διαταραχή επιπέδου συνείδησης
- παροξυντικά κινητικά φαινόμενα
- πτώση στο έδαφος
- επεισόδια που σχετίζονται με τον ύπνο

Αξιώματα!

κάθε λιποθυμικό επεισόδιο δεν είναι επιληπτική
κρίση!

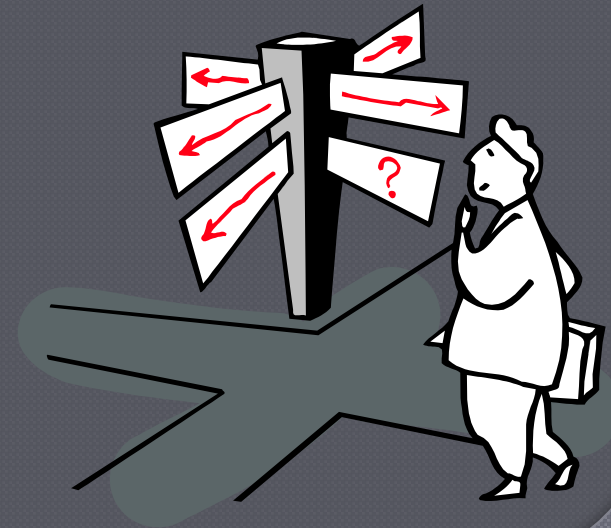
υπάρχουν επιληπτικές κρίσεις χωρίς σπασμούς!

ότι τρέμει δεν είναι σπασμοί!

Παροξυντικά επεισόδια που δεν είναι σπασμοί

- παροξυντικά επεισόδια ή πτώσεις με διαταραχή επιπέδου συνείδησης
- παροξυντικά επεισόδια ή πτώσεις χωρίς διαταραχή επιπέδου συνείδησης
- παροξυντικά επεισόδια στη διάρκεια του ύπνου

Παροξυντικά επεισόδια που δεν είναι σπασμοί

- κρίσεις κατακράτησης αναπνοής
 - αντανακλαστικοί ανοξαιμικοί σπασμοί
 - συγκοπική κρίση
- ημικρανία
 - τικς
 - νυχτερινοί τρόμοι
 - καλοήθης βρεφικός μυόκλονος, παροξυσμικό ραιβόκρανο, αυνανισμός
- ανακριβής διάγνωση
 - ακατάλληλη η χρήση αντιεπιληπτικών

Περίπτωση 1

- ⊙ 7 μηνών αγόρι
- ⊙ επεισόδια σπασμών
- ⊙ έντονο κλάμα
- ⊙ διάρκειας λίγων λεπτών

Κρίσεις κατακράτησης αναπνοής (κυανές κρίσεις)

- ◉ ηλικιοεξαρτώμενα επεισόδια : (6 μηνών – 6 ετών)
- ◉ εκλυτικό αίτιο (κλάμα)
- ◉ περιορισμός της αιμάτωσης του εγκεφάλου
- ◉ κυάνωση
- ◉ κοινό εύρημα: σιδηροπενική αναιμία
- ◉ έλεγχος καρδιακής λειτουργίας (βραδυαρρυθμίες-σύνδρομο επιμηκυσμένου QT)
- ◉ συχνότητα 4 %

D Yadav , J Chandra. Iron Deficiency: Beyond Anemia. Indian J Pediatr 2001; 78: 65-72

BG Anil, K Nedunchezian, V Jayanthini. Breath holding spells: evaluation of autonomic nervous system function. Indian Pediatr 2005;42:923-7

R Boon. Does iron have a place in the management of breath holding spells? Arch Dis Child 2002;86:77-81

Περίπτωση 2

- ⊙ 4 χρονών κορίτσι
- ⊙ επεισόδια απώλειας συνειδήσεως
- ⊙ κλάμα, πόνο ή θέα αίματος
- ⊙ διάρκειας λίγων λεπτών

Αντανακλαστικοί ανοξαιμικοί σπασμοί (ωχρές κρίσεις)

- εκλυτικό αίτιο (κλάμα-χτύπημα, φόβος, θέα αίματος)
- εκφόρτιση πνευμονογαστρικού νευρωνικής προέλευσης → σοβαρή βραδυκαρδία, ασυστολία, συγκοπή και ανοξαιμική κρίση
- ενίστε > 50 sec
- καθησυχασμός της οικογένειας
- σε ακραίες περιπτώσεις: τοποθέτηση βηματοδότη
- κυρίως ηλικιοεξαρτώμενα επεισόδια, μερικές φορές παραμένουν και στην ενήλικη ζωή ή μεταπίπτουν σε αγγειοκινητικές συγκοπικές κρίσεις με ή χωρίς σπασμούς

Περίπτωση 2

- ⦿ 10 χρόνων αγόρι
- ⦿ επεισόδια πτώσης στο έδαφος
- ⦿ απώλεια συνειδήσεως
- ⦿ διάρκειας λίγων λεπτών-επανάκτηση της συνείδησης

Συγκοπική κρίση

ως συγκοπή ορίζεται μια αιφνίδια, παροδική απώλεια συνείδησης,
*που συνοδεύεται από απώλεια του τόνου στάσεως
και οφείλεται σε αιφνίδια έλλειψη παροχής ενέργειας στον
εγκεφαλικό φλοιό και στο ανώτερο τμήμα του εγκεφαλικού
στελέχους*

- σχετικά οξεία έναρξη
- ποικιλία πρόδρομων συμπτωμάτων
- αυθόρμητη πλήρη ανάρρωση

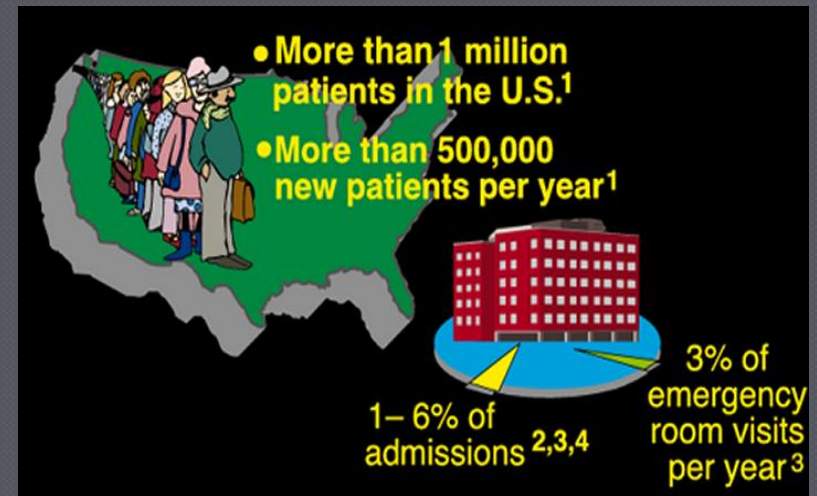
Η σημασία της συγκοπής

the only difference between
syncope and sudden death
is that in one you wake up

Συχνότητα

- 15% των παιδιών ηλικίας 8 – 18 χρόνων
- ασυνήθιστη πριν την ηλικία των 6 χρόνων εκτός αν εμφανιστεί μετά από σπασμούς ή κρίσεις κατακράτησης αναπνοής

1-2% των παιδιών ηλικίας 8 – 18 χρόνων

Κατάταξη -Αίτια συγκοπής

αίτια	συχνότητα (μέση) %	συχνότητα (διακύμανση) %
αντανακλαστική:		
αγγειοκινητική	18	8-37
περιστασιακή	5	1-8
καρωτιδικού κόλπου	1	0-4
ορθοστατική υπόταση	8	4-10
φάρμακα	3	1-7
ψυχιατρικά αίτια	2	1-7
νευρολογικά αίτια	10	3-32
οργανικές καρδιοπάθειες	4	1-8
καρδιακές αρρυθμίες	14	4-38
άγνωστα	34	13-41

Κλινική εικόνα αγγειοκινητικής κρίσης

- απώλεια σφυγμού
- απώλεια συνείδησης
- σύντομη τονική σύσπαση ή σπασμοί (sec)
- μερικές ακανόνιστες μυοκλονικές συσπάσεις των άκρων
- διάρκεια της όλης κρίσης συνήθως < 10 sec
- ποικιλία στην ένταση των μυοκλονικών συσπάσεων, το βαθμό τονικής σύσπασης και τον χρόνο επανόδου μετά από μία συγκοπική προσβολή

Ιστορικό

- ◉ στάση (όρθια)
- ◉ δραστηριότητα (στάση, άσκηση, μετά την ούρηση)
- ◉ προδιαθεσικοί παράγοντες (ζέστη, πολύωρη ορθοστασία, φόβος, πόνος, έντονες ωσμές, απότομες κινήσεις αυχένος)
- ◉ έναρξη: ωχρότητα, θόλωση όρασης, ζάλη
- ◉ επεισόδιο: απότομη πτώση, ωχρότητα δέρματος, ολιγόλεπτη διάρκεια, κινήσεις
- ◉ τέλος επεισοδίου: σύγχυση, ωχρότητα δέρματος, τραυματισμό, πονο στο στήθος, αίσθημα παλμών, ακράτεια

Καλό ιστορικό

- ⦿ αναγνώριση επιβαρυντικών παραγόντων
- ⦿ home video συνήθως δεν υπάρχει →
αναπαράσταση από τον θεατή (μειώνει το χρόνο
δραματικά!)

Καλό ιστορικό

- που συνέβη το επεισόδιο?
- πότε συνέβη το επεισόδιο?
- τι έκανε ο ασθενής?
- εκλυτικά αίτια?
- πρώιμα σημεία!
- λεπτομερής περιγραφή!
- τα «μετά» του επεισοδίου!
- αναπαράσταση του επεισοδίου-video

Αγγειοκινητική κρίση

- το περιβάλλον & οι εκλυτικοί παράγοντες είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες που θα επιτρέψουν τη διάγνωση μιας αγγειοκινητικής κρίσης
- επιπλέον η ύπαρξη προειδοποιητικών σημείων ή αύρας
- πχ: δόξα όλοιστρ που διαμβλίνει γμασάνα από το φιλγύτα κέτα προσβολή, έχει γνώση ή βουρνάζει από μορφή από (σηγή θύαι χωρά) αμφιβόδια πρόβλημα αγγειοκινητική, μη-επιληπτική συγκοπική κρίση με σπασμούς
- λάθος διάγνωση επιληψίας πολύ συχνή!

Επικαλύψεις

- κρίσεις κατακράτησης αναπνοής ή παρατεταμένη εκπνευστική άπνοια
- αντανακλαστικοί ανοξαιμικοί σπασμοί ή αντανακλαστικοί ασυστολικοί σπασμοί (reflex anoxic or reflex asystolic seizures)
- ✓ παραλλαγές του ιδίου θέματος: νευρογενής συγκοπή κατά τους καρδιολόγους (neurally-mediated syncope)

Σύνδρομο επιμηκυσμένου QT

- καρδιογενής συγκοπή που μοιάζει με αντανακλαστική ανοξαιμική ή αγγειοκινητική κρίση
- μη επιληπτική ανοξαιμική κρίση: συνδυασμός σπασμών, μυοκλονιών και τονικών συσπάσεων → κλινικά δεν ξεχωρίζει από αντανακλαστική ανοξαιμική κρίση
- σπασμοί μετά από φόβο ή ξάφνιασμα ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια άσκησης, ιδίως αν η άσκηση είναι επιβαρυμένη συναισθηματικά (π.χ. πρωταθλητισμός) ή κατά τη διάρκεια του ύπνου
- συχνή κατάληξη: θάνατος!
- SOS: Μέτρηση QT στο συμβατικό ΗΚΓ ή στην απαγωγή του ΗΚΓ στο ηλεκτροεγκεφαλογράφημα!

Πότε παραπέμπω σε ειδικό?

- πολλαπλά επεισόδια
- άτυπο ιστορικό
- ανώμαλο ΗΚΓ
- φύσημα
- οικογενειακό ιστορικό αιφνιδίου θανάτου
- όχι ικανοποιητικό επίπεδο πληροφοριών από τον πάροχο

Διερεύνηση

- οικογενειακό ιστορικό: επιληψία, αιφνίδιος θάνατος, καρδιομυοπάθειες, πρώιμη καρδιακή νόσος
- κοινωνικό ιστορικό: κακοποίηση, οικογενής στρεσογόνοι παράγοντες, ψυχιατρικές διαταραχές
- φυσική εξέταση: συνήθως φυσιολογική (νευρολογική, ορθοστατική πίεση, φύσημα)
- θυροειδικές ορμόνες
- ΗΚΓ

Επίλογος

- ◉ Ιστορικό !
- ◉ Ιστορικό!
- ◉ Ιστορικό!
- ◉ Ιστορικό!
- ◉ Ιστορικό... Και ξανά ιστορικό!
- ◉ Ένα καλό ιστορικό από κάποιον παρατηρητή του επεισοδίου είναι δυνητικά καλύτερο από οποιαδήποτε video καταγραφή γιατί ενσωματώνει πέρα από κινούμενες εικόνες και τις νοητικές εμπειρίες του παρατηρητή!

